

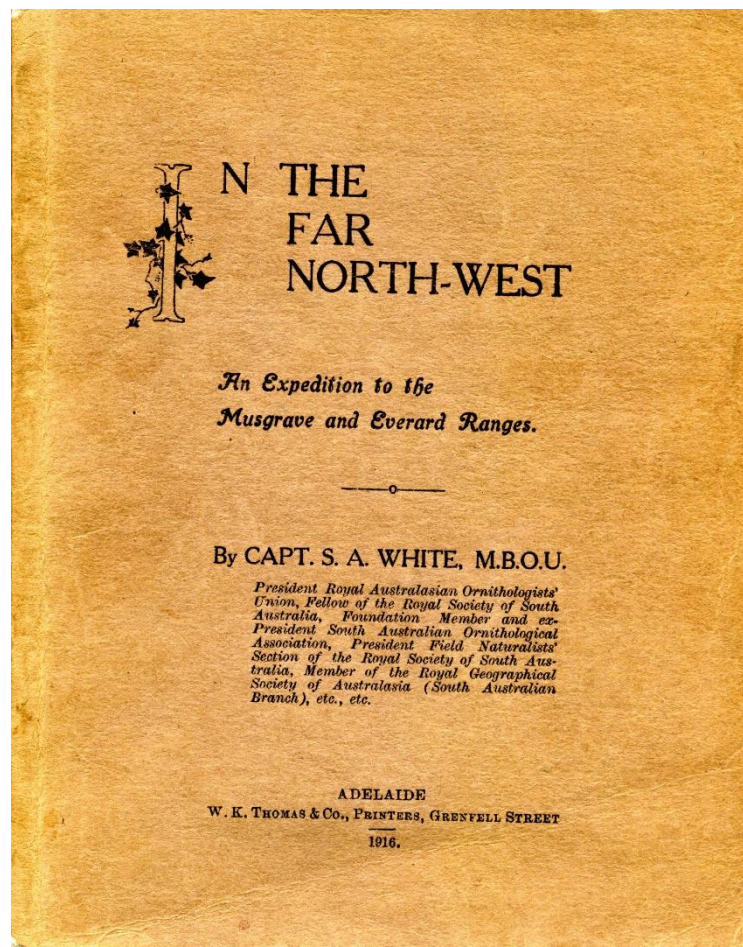
Het natuurhistorisch reisverhaal als feuilleton III

Ik ben nog niet uitgepraat over Samuel White en zijn feuilletons. Een zeer interessant verslag is de serie *In the far North-West. An expedition to the Musgrave and Everard Ranges*. Dat verre noordwesten uit de titel is niet het noordwesten van Australië, maar van de deelstaat South Australia. De Musgrave en Everard ketens zijn twee bergketens van rood graniet. De Musgrave keten, op de grens van South Australia en het Northern Territory, is ongeveer 210 km lang en heeft veel toppen boven de 1100m, met als hoogste top Mount Woodroffe (1435m). De wat zuidelijker gelegen Everard Bergen vormen een ongeveer 80 km lange keten van lage afgeronde granietkoepels, tussen 20 en 60 miljoen jaar oud; de hoogste top is Mount Illbillee, 917m (300 meter boven de omringende vlakte uitstekend).

Als de Geologische Dienst van Zuid-Australië een kleine expeditie naar de Musgrave en Everard ketens uitzendt, bestaande uit de geoloog Robert Lockhart Jack (1878–1964), met twee prospectors (mineralenzoekers), vraagt White of hij zich bij de expeditie mag voegen. Die toestemming wordt vlot gegeven en White neemt een assistent mee, de ornitholoog J.P. Rogers. Eenmaal aangekomen in de Musgrave en Everard Bergen gaan White en Jack voor een groot deel hun eigen gang: voor een geoloog zijn nu eenmaal andere plekken van belang dan voor een ornitholoog en botanicus. White is allereerst een 'vogeltjesman' is, maar verwaarloost op deze expeditie botanie en andere takken van zoölogie niet.

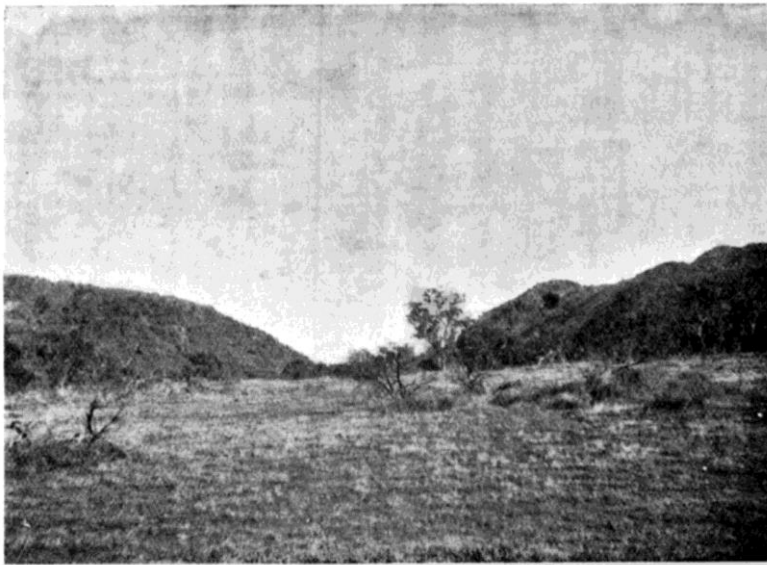
Hoewel de bergen zelf voor een groot deel uit kale rotsen bestaan, vindt hij daaromheen en aan de voet veel interessants. Aan het eind van zijn verslag in *The Register*, dat in 30 afleveringen verscheen tussen 26 juni 1915 en 11 Maart 1916, (en achteraf als boekje) houdt hij een vurig pleidooi voor een reservaat:

Er is één ding dat ik voor alles wens: en dat is dat de Staat (d.w.z. South Australia) zich bewust zou worden van de plicht die ze heeft tegenover degenen die na ons komen, om een deel van dat wondermooie land in zijn natuurlijke staat te bewaren, voor altijd. Zodra een stuk land in gebruik wordt genomen voor het weiden van vee, veranderen de natuurlijke schoonheid en de natuurlijke omstandigheden voor altijd.

De inheemse flora verdwijnt na verloop van tijd, en gedurende deze periode van het uitsterven van de taaiste bomen en struiken raakt hun uiterlijk — eenvoudig omdat ze moeten vechten om te overleven — totaal veranderd, en als je diezelfde soort ziet in een gebied dat nooit begraasd is, zou je ze nauwelijks als dezelfde soort herkennen. [...] Als nou bijvoorbeeld alleen maar de Everard Bergen, met een flink stuk land er omheen, tot reservaat zou worden gemaakt en alles van dit schilderachtige gebied beschermd (en niet door vee begraasd, zoals zo veel nationale reservaten), en er zou te zijner tijd een spoorlijn worden aangelegd voor het publiek om het te bekijken, ben ik er zeker van dat dit net zo veel interesse zou wekken als het Yellowstone Park in Amerika. [p.137-138]

White's wens is overigens nog steeds niet vervuld. Meer dan in zijn andere verslagen besteedt White in dit reisverslag expliciet aandacht aan de oorspronkelijke bewoners van het gebied. De Musgrave en Everard bergen worden vanaf het begin van de 20ste eeuw bewoond door de Pitjantjatjara, voor die tijd was het gebied

WHERE THE EVERARD RANGES NEARLY MEET.

bewoond door een verwante stam die naar het westen migreerde. White's sympathie voor de Aborigines is overduidelijk, en hij is er zich ten volle van bewust dat het contact met de blanken ze tot dusver vooral ellende en geen voordelen heeft gebracht.

Keer op keer zegt men 'O, het zijn maar zwarten', of 'ze tellen niet mee, want ze

hebben niet dezelfde gevoelens als blanken'. Dat is alleen maar een mantel van lafheid, een miserabel excuus voor het kwaad dat we de zwarten aangedaan hebben. Ze hebben dezelfde gevoelens en dezelfde genegenheid voor elkaar als wij kennen, en veel van hun leefregels zijn beter dan de onze, maar omdat ze niet opgegroeid zijn in een slechte atmosfeer vallen ze gemakkelijk ten prooi aan de slechte gewoonten en de lust van de blanke. [p.147-148]

Op zeker moment is White op stap met alleen een Aborigine als begeleider, 'Sir William', die hem ook vaak helpt met het verzamelwerk. William wees hem op tal van zaken die hij zelf nooit zou hebben opgemerkt.

Zoals alle hoogten in de omgeving was het een grote massa kaal graniet, op sommige plaatsen bestaande uit enorme op elkaar gestapelde rotsblokken. Ik koos een wat lager stuk, een zadel tussen twee hoge pieken en na een heel steile klim stonden we op de kam en keken uit over het land ten zuiden, een zee van dof gekleurde mulga

[Acacia aneura], vele tientallen meters onder ons. In de verte waren plekken met een lichtere kleur te zien, want er waren onderbrekingen in het kreupelhoutbos, bedekt met droog gras. Daar stonden we, een blanke en een zwarte, de blanke een vreemdeling in het land, ver van zijn soortgenoten,, terwijl anderzijds de zwarte man hier in de tuin was die de Natuur voor hem gemaakt had. [...] Toen wees hij toppen en bergen aan, en gaf elk een naam, vaak glimlachend om mijn armzalige pogingen om de namen te herhalen. [...]

CORK TREE.

Er was veel wat deze parel van een man mij had willen vertellen, maar helaas miste ik veel van zijn uitleg omdat ik de taal niet kende. [...]

Toen we bij Te-tea waren aangekomen beklom de Aborigine de schildpadrugrots en bracht een grote stengel inheemse tabak mee. Hij toonde die en deed me begrijpen dat die daar was achtergelaten door zijn mensen om hem te laten weten waar ze nu heen waren. Uit de mate van verdroging van de bladeren kon hij afleiden hoe lang het geleden was dat de groep hem achtergelaten had, en uit de richting waarin hij op de rots geplaatst was in welke richting ze waren gegaan. Dit alles zag hij in een oogopslag, alsof het in grote letters was uitgespeld, en hij wees in een bepaalde richting en noemde de plek waar ze nu verbleven [p.100-101, 106].

Als zijn begeleider hem op de Carminia bron wijst, treft White eerst een op dat moment drooggevallen stroompje aan, maar als ze hoger klimmen ook een holte in de rotsen waar goed water in staat. De omgeving is een 'botanisch paradijs'.

Direct aan het begin trok een rijk bestand van inheemse vijgen (*Ficus platypoda*) mijn aandacht, want ik had nog nooit zulke mooie bomen gezien. Er was een hele groep, die zich wel dertig meter of meer vanaf de basis van de rotsen uitstreckte, veel bomen waren meer dan 12 meter hoog en hun kroon bereikte wel 15 meter doorsnede. Prachtige bomen waren het, een massa donkergroen gebladerte van de top tot op de

bodem. De lagere takken hingen af tot zij in contact kwamen met de grond, waarlangs ze dan meters ver voortkropen. Mijn gids voerde me tussen hen door tot we een grote acacia in volle bloei tegenkwamen (Acacia doratoxylon). Toen ik om deze mooie struik heen liep zag ik opeens iets prachtigs, want een open plek tussen ons en de rotsen was bedekt met magnifieke tabaksplanten; veel van de planten bereikten zes voet hoogte en vormden een massa sierlijke witte bloemen. Zoals alle leden van deze familie geuren de bloemen heerlijk. Terzijde van het droge waterloopje stond het beste exemplaar van een acacia dat ik ooit gezien heb. De heer Black heeft het gedetermineerd als Acacia strongylophylla. [p.107-108]

Ofschoon White vooral bekend staat als ornitholoog, laat dit citaat zien dat hij bijna even enthousiast was waar het planten betrof. Aan het slot van zijn verslag somt hij de voornaamste resultaten op en meldt dat hij tweehonderd soorten planten had verzameld. Dat lijkt niet geweldig veel, maar voor een semi-aride (halfwoestijn) gebied is dat een mooie score.

Ten slotte nog iets over het laatste verslag van White dat als feuilleton in *The Register* verscheen, en waar nooit een boekje van gemaakt is: *Across Australia and back, by car*.

Dit beschrijft een tocht in 1922 dwars door Australië met drie auto's van het merk Dort, van Adelaide vrijwel recht naar het noorden naar Darwin aan de noordkust, en vandaar meer oostelijk terug door Queensland, New South Wales en Victoria naar Adelaide. De Dort Motor

Company produceerde auto's tussen 1915 en 1924. Een dergelijke reis was in 1922 geen eenvoudige zaak en vereiste veel voorbereiding. Het grootste deel van de wegen was onverhard, of bestond zelfs hoogstens uit een spoor door de wildernis. Er waren zes deelnemers: een lid van het parlement van South Australia, Thomas McCallum, diens broer Donald McCallum, W.H. Crowder werkzaam bij het 'Lands Department' van Zuid-Australië, White, en twee ervaren monteurs van de Dort garage in Adelaide, Murray Aunger (1878–1953) en diens jongere broer Cyril. Murray in het bijzonder had al ervaring met dergelijke ambitieuze autotochten.

De foto toont de drie auto's waarmee de tocht gemaakt werd, voor de garage van Murray in Adelaide. Uit overwegingen van gewichtsbesparing zijn de auto's gestript van niet-essentiële zaken: geen kap en geen windschermen. Geen wonder dat White schrijft dat ze onderweg blij zijn met hun motorbrillen en rubber jassen. Een groot aantal reserveonderdelen worden meegenomen, en bovendien een stevig touw van 300 meter lengte. Benzine en voorraden worden maanden van te voren naar Oodnadatta gestuurd, het toenmalige eindpunt van de spoorlijn naar het noorden (later is voor de spoorlijn naar het noorden een traject gekozen dat

westelijker lag). Van Oodnadatta moeten de benzine en voorraden zo'n 1100–1300 km verder worden getransporteerd met een karavaan kamelen. Ook moesten vanuit Darwin groepen worden uitgestuurd, voordat het regenseizoen voorbij was, om een spoor te ploegen van de Katherine rivier tot aan de nederzetting van Newcastle Waters en om op geschikte plaatsen langs de route een depot van benzine achter te laten.

De expeditie start op 9 mei 1922 en is 4 dagen later in Oodnadatta, waar ze hun voorraden ophalen voor het eerste meer riskante deel van de reis. In Alice Springs blijven ze een paar dagen, omdat Donald McCallum zich onwel voelt. Pauzes en onderbrekingen tijdens de reis worden door White steeds voor het verkennen van de omgeving en verzamelen gebruikt. Op 21 mei verlaten ze Alice Springs, en rijden door een gebied zonder wegen. Als ze Barrow Creek bereiken, een piepkleine nederzetting (tegenwoordig gelegen aan de Stuart Highway), horen ze dat de kamelenkaravaan met hun voorraden en benzine pas vijf dagen geleden daar langs gekomen was. Dat was een teleurstelling, want ze hadden gehoopt de karavaan pas een flink stuk verderop in te halen, en nu moesten ze al die benzine en voorraden opladen zonder dat ze al voldoende ruimte hadden door verbruik van de voorraden in de auto's. De grootste moeilijkheden ontmoeten ze na Barrow Creek. Ongeveer 70 km voorbij Barrow Creek hebben ze last van het zaad van het gras langs hun route: het verstopt de radiatoren en is heel moeilijk weg te krijgen met als gevolg te weinig koeling en kokend water. Voorbij Newcastle Waters komen ze in overstroomd gebied, waar ze op zeker ogenblik een diepe stroom moeten oversteken. Ze zien een Aborigine, maar die weet hen niet duidelijk te maken hoe diep het water is. Nu komt het meegenomen touw van pas. Eerst worden alle voorraden en bezittingen uitgeladen en met bootjes naar de overkant gebracht, daarna worden auto 1 en 2 met behulp van een touw en een katrol bevestigd aan een boom aan de overkant over en door het water getrokken met behulp van de lier van auto 3. De volgende dag halen ze auto 3 naar de overkant met behulp van de lieren van auto 1 en 2.

Op de politiepost van Newcastle Waters vinden ze de voorraden uit Darwin. 200 km ten noorden van Daly Waters moeten ze door een strook land dat in brand staat rijden.

Nadat ze ten slotte met enige moeite de Katherine rivier zijn overgestoken, bereiken ze Darwin, waar ze een tijdje blijven en verschillende excursies naar doelen in de omgeving maken. Op 12 juni verlaten ze Darwin en keren terug naar de Newcastle Waters politiepost, daarvandaan gaan ze oostwaarts naar de grens met Queensland, 408 km van Newcastle Waters. Eenmaal in Queensland gaan ze naar het zuiden tot betrekkelijk dicht bij de zuidkust en vandaar weer west-noordwestelijke richting naar Adelaide. Ze zijn op 15 juli terug, dus de hele expeditie duurde iets meer dan twee maanden.

Onderweg zijn de expeditieleden vaak gastvrij ontvangen, in de dichter bevolkte streken gebruikte ze hotels, in de dun bevolkte gebieden werd er gekampeerd. White schrijft regelmatig over de natuurlijke historie langs hun route, maar de beschrijvingen blijven wel oppervlakkiger dan bij zijn eigen expedities met kamelen en paarden.

Dit verhaal is niet alleen White's zwanenzang als reis-feuilletonist, maar voor zover ik weet ook het laatste natuurhistorische reisverslag dat in een gewoon dagblad verscheen.